

Az idősgazdaság és az időseket segítő állami erőforrások fejlesztése

Állásfoglalás

Kiadta 2022. szeptember 19-én:

Egyesületek és Hálózatok Globális Hálózata ([Global Network of Associations & Networks](#)):

Fordította a CESCO felkérésére Molnár Ilka és Darányi László

KULCSSZAVAK:

hosszú életű társadalom, elöregedő népesség, aktív idősödés, e-technológiák időseknek, e-szolgáltatások, e-szolgáltatási útmutató 55 év felettieknek, élethosszig tartó tanulás, digitális írástudás, e-learning, idősbarát, idős központúság, idősügyi miniszter; idősügyi tanács, ezüstgazdaság

A JAVASOLT HÁLÓZAT

Az idős, különösen a magasan képzett, a fiatalabb generációkat tanáccsal és útmutatással segíteni hivatott polgárok jogainak bizonytalansága érdekvédelmi egyesületek és véleményformáló csoportok nemzetközi szintű létrehozását ösztönözte. Ezen csoportok jelentősége azonban országonként változó. Egyes országokban támogatják őket, és nagy figyelmet szentelnek számukra, máshol viszont gyakorlatilag tudomást sem vesznek róluk. Ebből kifolyólag úgy gondoljuk, hogy elengedhetetlen fontosságú ezen egyesületek hálózatának kialakítása. A javasolt hálózat támogathatná az ENSZ Emberi Jogi Főbiztossága, független szakértők és az Idősek Jogaiért Globális Szövetség (Global Alliance for the Rights of Older People) már létező szakpolitikáit. Mindhárom grémium javasolta már korábban is egy elismert eszköz létrehozását a jelenleg koordinálatlan erőfeszítések egyesítésére. A javasolt hálózat ezért a releváns szaktudás nemzetközi megosztását fogja szorgalmazni, valamint megerősíti azokat a kötelezettségvállalásokat és intézkedéseket, amelyeket ezen célok elérése érdekében az államok már jelenleg is alkalmaznak. Például szervezhet az egyes kezdeményezéseket támogató és a hálózat új tagjainak bemutatkozásához lehetőséget biztosító tájékoztató jellegű, nyilvános eseményeket. A hálózat támogatni fogja az idős egészségügyet, a betegségmegelőzést, az idősek mobilitását, az idősek biztonságos szabadidős tevékenységét, a táplálkozással kapcsolatos ismeretátadást, az új kockázatok és veszélyek elleni védelmet, valamint az információs és kommunikációs technológiák idősek általi felhasználását elősegítő szolgáltatásokhoz való méltányos hozzáférést.

A nyugdíjba vonult akadémiai kutatók esetében a hálózat támogatja az egyenlőséget a digitális technológiák (különösen az email) folytatólagos használata, a kutatásokhoz és a könyvtárakhoz való folytatólagos hozzáférés, kutatási programjaik finanszírozásának, illetve ingyenes szemináriumok tartásának biztosítása révén.

AZ EZÜSTGAZDASÁG

Az ezüstgazdaság koncepciója számos különböző, mégis összefüggő erőfeszítést foglal magába. Ezek együttesen hozzájárulnak az idősök életminőségének javulásához, különösen is a társadalmi életbe való bevonásuk, és a gazdasági tevékenységekben történő részvételük növeléséhez. Ezek a célok elérhetők az idősök igényeinek megfelelő innovatív szakpolitikák, termékek és szolgáltatások fejlesztésével, ami az egész gazdaság számára nagyobb növekedést és több munkahelyet teremt.

Az ezüstgazdaság koncepciója átfogóan vizsgálja az idősödést és azokat a lehetőségeket, amelyeket az a szakpolitikák olyan széles körének jövőbeli irányaira vonatkozóan jelenít meg mint az épített környezet, az 50 év felettek foglalkoztatása, az élethosszig tartó tanulás és a preventív egészségügy. Szorgalmazza továbbá az új technológiák használatát (például egészségfelügyelet, okosotthonok, vezető nélküli autók, gondozó robotok) az idősödés költségeinek csökkentése és az idős polgárok életszínvonalának javítása érdekében, miközben egyidejűleg hozzájárul a gazdaság élénkítéséhez is.

Az Európai Bizottság első ezüstgazdaságról szóló tanulmánya hangsúlyozza e koncepció fontosságát. Az egyre hosszabb élettartam és a születési ráta csökkenése miatt az EU népessége nagymértékben öregszik. A dokumentum például előrevetíti, hogy míg az EU területén 2013-ban minden 65 év felettire négy munkaképes (15-64 éves) felnőtt jutott, addig ez a szám 2060-ra kettőre fog csökkenni. Egy másik hivatkozott statisztika szintén drámai adatot mutat be: mindössze egy csecsemő születik minden öt időskorúra. Mindazonáltal a komoly kihívások gyakran egyedi lehetőségeket kínálnak. A gyengeségeket erősségekké alakíthatjuk a társadalmi hálózat és struktúrák megerősítésével. Először is ott az ezüstgazdaság mérete. Egyesek kiszámolták, hogy ha az 50 év felettek közössége egy államot alkotna, akkor az övék lenne a világ harmadik legnagyobb gazdasága – az Egyesült Államok és Kína után, de megelőzve Japánt, Németországot és Nagy-Britanniát. Másodszor, az ezüstgazdaság nem csupán a nemzeti piac egy szegmense, hanem inkább egy, több fő szegmensben átívelő gazdaság. Valójában az időskorú népesség hozzájárulása minden piacra és iparágra hatással van – ideértve az ingatlanpiacot, a közlekedést, az élelmiszeripart, a biztosítót, a robotikát, az egészségügyet, a kommunikációt (az internetet is beleértve), a sportot, a szabadidőt és az utazást. A lakosság e szegmensének fontosságát az erőforrásainak mértéke alapján is ki kell számítani. Olaszországban például a Confindustria beszámolója szerint a 75 év felettek sokkal könnyebben őrzik meg nyelvtudásukat és a memóriájukat, mint a korábbi generációk azonos korú tagjai. Ennek eredményeképp általában a saját otthonaikban élnek, megfelelő gazdasági erőforrásokkal rendelkeznek, szabadidejüket nyaralással, hobbikkal, kulturális rendezvények látogatásával töltik, és sportolnak. Szükségük van tehát termékekre és szolgáltatásokra, és továbbra is forgatják a pénzüket.

Ugyanakkor a minél hosszabb távú hozzájárulásuk biztosításának érdekében a társadalomnak többet kell költenie a betegségek megelőzésére a pusztán kezelésük helyett. A társadalomnak továbbá be kell ruháznia a fenntartható mobilitás eszközeibe és felszereléseibe. A társadalmi tevékenységeken való részvételhez kapcsolódó akadályokat meg kell szüntetni, és kedvezményes hozzáférést, valamint biztonságos élelmiszer-szállítási helyeket kell biztosítani. Az időskorúak egyes szükségleteinek kielégítését technológiai oldalról is meg lehet közelíteni. Például a dolgok internetének segítségével az idősök továbbra is a saját otthonaikban élhetnek, miközben különböző csatlakoztatott érzékelők segítségével figyelik meg egészségi állapotukat. További lehetőséget jelentenek például az idősök életjeleit monitorozó telefonos egészségügyi applikációk, az új IKT-termékek, mint az ápolási robotika, illetve a kifejezetten időskorúak tápanyag-szükségletének figyelembevételével kifejlesztett új élelmiszeripari termékek.

AZ IDŐSÜGYI MINISZTERIUM

Az időszerűk egyre növekvő aránya változásokat fog szükségessé tenni bizonyos társadalmi, gazdasági struktúrákban, illetve állami szintű szervezeteknél. Az ezüstgazdaság nem fog magától kialakulni. Éppen ezért javasoljuk egy Idősügyi Minisztérium felállítását a hálózatban résztvevő minden országban, amely segít irányítani és szervezni ezt a változást.

Eddig mindössze hét ország (Ausztrália, Kanada, Írország, Málta, Új-Zéland, Skócia, Wales) rendelkezik ilyen miniszterrel. Az Idősügyi Miniszter elsődlegesen felel a kifejezetten az időszerűkat szolgáló intézkedések – mint amilyen az egészségügy és a biztonsági védelem – kialakításáért és végrehajtásáért. Emellett a Kabinetben ő fogja képviselni az időszerűk érdekeit, emlékeztetve a többi minisztert az időszerűk sajátos igényeire, amikor a saját minisztériumuk (az egészségügyért, szociálpolitikáért, iparért, környezetért, oktatásért, illetve közlekedésért felelős minisztériumok) szakpolitikáit alakítják ki és hajtják végre. Röviden: az időszerűk rendelkezzenek egyenlő beleszólással a miniszterek asztalánál.

Az Idősügyi Miniszter különös feladata az ezüstgazdaság támogatása és fejlesztése. A miniszternek a népesség elöregedésének kérdését – illetve a hozzá kapcsolódó lehetőségeket és kihívásokat – átfogóan kell kezelnie. Egy ilyen kihívás például az állandó oktatási kezdeményezések elindítása, amely elősegíti, hogy az időszerűk felelősen döntsenek olyan népszavazások, illetve petíciók esetén, amelyek az új elérhető technológiákat, az új piaci ágazatokat, a GDP-nek az ezüstgazdaságra fordított arányát érintik. További időseket különösen érintő témákat jelentenek a betegségek megelőzését célzó kezdeményezések és a mozgáskorlátozottakat érintő szolgáltatások.

IDŐSÜGYI TANÁCS

Az ezüstgazdasággal kapcsolatos nemzeti és helyi kormányzati tevékenységek koordinációjához szükség lesz egy kormányközi testületre (*időszerűk fóruma*), melynek feladata az információmegosztás, az újonnan felmerülő, idősekkal kapcsolatos kérdések megvitatása, illetve a kulcsfontosságú projektek közös kidolgozása.

Az Idősügyi Tanács az Idősügyi Miniszter vagy a Parlament mellett működő tanácsadó és konzultatív szerv. Fő célja a részvételen alapuló döntéshozatal támogatása. A Tanács helyi szinten elősegíti a jobban informált döntéshozatalt a helyi igények felderítése révén, hozzájárulva a szűkös erőforrások jobb elosztásához.

Az Idősügyi Tanács fő céljai közé tartozik az időszerűk sajátos szükségleteinek meghatározása, az időszerűk jólétét célzó tevékenységek és projektek elősegítése és megvalósítása, a kormánynak nyújtott tanácsadás az időszerűk jólétéhez kapcsolódó kérdések meghozatalában, az idősekkal való hatékony állami kommunikáció fenntartása, továbbá a kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás az ország többi, hasonló tevékenységet folytató szervezetével.

Az Idősügyi Tanácsok befolyása a következő években várhatóan növekedni fog az elöregedő népesség és az időszerűknek a választók körén belül növekvő jelentősége miatt. A Tanácsok olyan szervezeti megoldást jelentenek, amelyek az időszerűk szükségleteinek és kéréseinek megfelelően irányt mutatnak az ezüstgazdaság fejlesztéséhez. Röviden, az időszerűközpontúságot támogatják.

AZ ALÁÍRÓK VÁLLALJÁK A KÖVETKEZŐKET A SAJÁT KÖRNYEZETÜKBEN:

- jelen állásfoglalás terjesztése a releváns helyi szervezetek között;
- az elképzeléseink és javaslataink megvalósításához szükséges kampányokban való részvétel;
- a határon átnyúló e-együtműködés ösztönzése és ebben való részvétel;
- a hálózat tevékenységeit és a hálózatban résztvevők számának növekedését elősegítő események népszerűsítése;
- az elképzelések megvalósítására vonatkozó kutatási eredmények közzététele, illetve szerzett tapasztalatok alapján javaslatok megfogalmazása új tevékenységekre.